

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐ
เพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวโบราณเมืองมรดกโลกนคร
ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
FACTORS AFFECTING THE DESIRE OF THE PUBLIC SECTOR TO BECOME
A PUBLIC-PRIVATE-PEOPLES NETWORK MANAGEMENT IN REDUCING
NEGATIVE IMPACTS ON SATELLITE HERITAGE SITES IN THE SURROUNDING
PHAR NAKHON SI AYUTTHAYA WORD HERITAGE CITY
PHAR NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

ฉัตรดนัย ใจเสงี่ยม

Chatdanai Jaisangiam

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep

เทิดชาย ช่วยบำรุง

Therdchai Choibamroong

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Graduate School of Tourism Management, National Institute of Development Administration

E-mail: Chatdanai.j@mail.rmutk.ac.th

Received November 13, 2023; Revised December 22, 2023; Accepted March 22, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐในการลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวโบราณเมืองมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวโบราณทั้ง 12 ชุมชน จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีอายุ 18-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.3 ประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 49.0 มีระยะเวลาพำนักรักษาในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.3 โดยชุมชน มีความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวโบราณในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.19 และ 2) ประชาชนที่มีอายุ และระยะเวลาในการพำนักรักษาแตกต่างกันมีผลต่อต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวโบราณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หน่วยงานที่มีส่วน

เกี่ยวข้องควรสร้างการรับรู้ถึงคุณค่าของการเป็นพื้นที่มรดกโลกอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับการมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: เครือข่ายประชารัฐ, ผลกระทบเชิงลบ, เมืองมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา, แหล่งท่องเที่ยวบวร

Abstract

This research aimed to study the needs and test factors that affect the needs of the public sector to become a public-private-peoples network management in reducing negative impacts on satellite heritage sites in the surrounding world heritage city of the historical city of Phra Nakhon Si Ayutthaya. The sample was 400 people living in the 12 communities surrounding satellite heritage sites. They were selected by accidental sampling. The instrument for collecting data was questionnaires. Analysis of data was done by descriptive statistics and inferential statistics.

The research results were found as follows; 1) Most of the respondents were female accounting for 53.3 percent, aged 18-35 years accounting for 60.3 percent, working as a trader accounting for 49.0 percent, the period of residence was 11-20 years accounting for 40.3 percent. The communities have overall desire for participation of the public sector in becoming a public-private-peoples network management in order to have a negative impact on the surrounding satellite heritage sites at a high level with a total mean of 4.19 And 2) People with different ages and length of stay have different effects on the desire for participation of the public sector in becoming satellite heritage sites has a negative impact on the surrounding satellite heritage sites which is significantly different at the 0.05 level. Government should continually create awareness of the value of being a World Heritage area and provide opportunities for the community to participate in tourism activities, which will lead to raising the level of participation as a sustainable tourism

Keywords: Public-Private-Peoples Network, Negative Impacts, Phra Nakhon Si Ayutthaya World Heritage City, Satellite World Heritage sites

บทนำ

ประเทศไทยมีความแข็งแกร่งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเนื่องมาจากความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้วยเหตุที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จึงมีโบราณสถานสำคัญได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมซึ่งมีคุณค่าถือเป็นมรดกอันล้ำค่าของประเทศชาติ (ชีวรรณ เจริญสุข, 2560) โดยประเทศไทยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 4 แห่ง ได้แก่ เมืองมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร จังหวัดสุโขทัยและกำแพงเพชร และแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี และเมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ (Thaothampitak and Choibamroong) ถือเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่สำคัญสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวนมากตลอดทั้งปี (องอาจ เกิดจันทร์, 2564) ทั้งนี้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 62% และนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 38% ปัจจุบันผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้การท่องเที่ยวในพื้นที่เติบโตอย่างยั่งยืนและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ (ศุภย์วิชัยกรไทย, 2565)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเกิดผลกระทบด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ประเทศสมาชิกของสหประชาชาติจึงได้ตกลงที่จะดำเนินการสร้างจิตสำนึกและปกป้องมรดกโลก โดยส่งเสริมความร่วมมือของประชาคม พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางเพื่อการคุ้มครองแหล่งมรดกโลก (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้จุดประกายการปกป้องแหล่งมรดกโลก ด้วยเหตุนี้ชุมชนจึงได้รับผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยว อีกทั้งชุมชนยังถือเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวบริวารหรือโบราณสถานขนาดเล็กซึ่งส่งผลต่อแหล่งท่องเที่ยวหลักหรือโบราณสถานที่น่าสนใจนักท่องเที่ยวให้ความสนใจ คือการเพิ่มความรู้สึกถึงความดั้งเดิมและเพิ่มคุณค่าให้กับสถานที่ท่องเที่ยวหลักได้ จึงเป็นเหตุให้การอนุรักษ์แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญ (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2561) ทั้งนี้การสูญเสียความดั้งเดิมและเอกลักษณ์ของโบราณสถานในแหล่งมรดกโลก ไม่ว่าจะเกิดจากคนในท้องถิ่นหรือภายนอกถือเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการคงอยู่ของมรดกโลก (พรลภัส อุณาพรหม, 2560) หากหน่วยงานภาครัฐไม่สามารถหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อปกป้องและรักษาแหล่งมรดกโลกได้อย่างปลอดภัยตามที่ได้สัญญากับคณะกรรมการมรดกโลก อาจถูกถอดออกจากรายการมรดกโลกขององค์การสหประชาชาติได้ (Thaothampitak & Choibamroong, 2019)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบริวารเมืองมรดกโลกนคร

ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำไปสู่การสร้างเครือข่ายประชารัฐเพื่อลดผลกระทบด้านลบต่อเมืองมรดกประวัติศาสตร์โลกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บทความวิจัยนี้นำเสนอความต้องการของภาคประชาชน และผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐในการลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรเมืองมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เพื่อนำไปสู่การออกแบบรูปแบบเครือข่ายประชารัฐในการลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรเมืองมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรเมืองมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดผลกระทบจากการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวส่งผลกระทบในทุกพื้นที่ ทั้งด้านบวกคือ การสร้างรายได้ให้ชาวบ้านในพื้นที่และผู้ประกอบการ การนำเสนอศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่อนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์โดยชาวบ้านในพื้นที่และภาครัฐร่วมมือกันเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงระดับมหาวิทยาลัยหรือด้านสิ่งแวดล้อมคือการมีจิตสำนึกร่วมกันต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ส่วนผลกระทบด้านลบทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าครองชีพที่สูงขึ้นในเมืองท่องเที่ยว ผู้คนในชุมชนรับวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยวเกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตการเลียนแบบทางวัฒนธรรม ซึ่งควรจะมีการแก้ไขและป้องกันเพื่อไม่ให้ผลกระทบในด้านลบต่อแหล่งท่องเที่ยว (เชียง เกาซิดและคณะ, 2564) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นนั้นชาวบ้านหรือคนในชุมชนซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวย่อมรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก จึงมีส่วนสำคัญในการที่จะมีส่วนร่วมต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนของตนเอง (สถาพร แก้วพิลาธมย์และสุวันชัย หวนนากลาง, 2560) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการที่นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ธุรกิจการท่องเที่ยวมีการขยายตัว ด้านสังคมการท่องเที่ยวประกอบด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวทำให้ชาวบ้านมีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น นอกเหนือจากอาชีพดั้งเดิม มาเป็นการประกอบอาชีพให้บริการด้านการท่องเที่ยว ทำให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณประโยชน์

น้อยลง ทางด้านวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป (อิสระพงษ์ พลธานี และคณะ, 2564) สรุปว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศปีละหลายแสนล้านบาท แต่ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวก็ยังส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบเช่นกัน โดยเฉพาะผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวโบราณ ที่ได้รับความเสื่อมโทรมของการขยายเมืองในแหล่งท่องเที่ยว เกิดเป็นสภาพอันเสื่อมโทรมทั้งจากกิจกรรมของมนุษย์และภัยทางธรรมชาติ

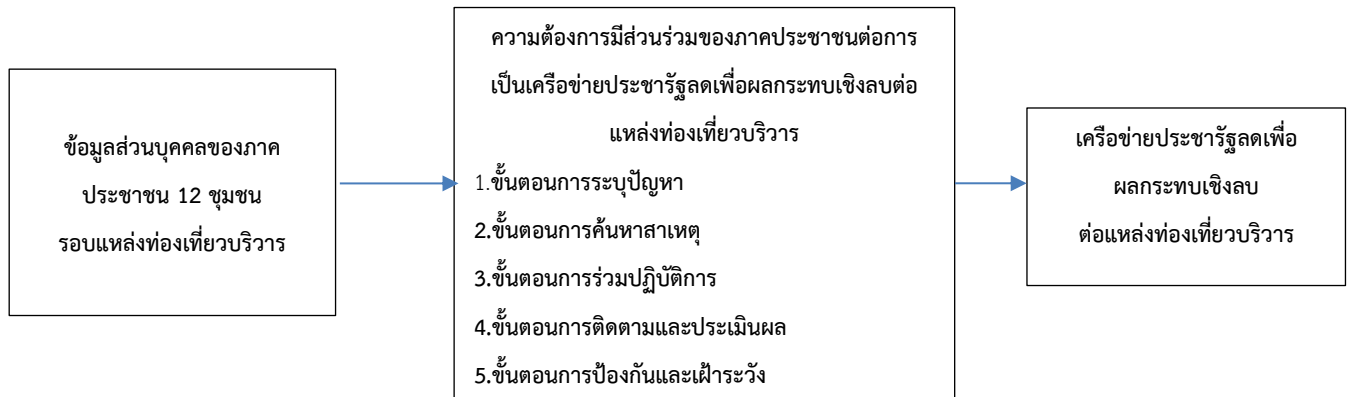
แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การชาวบ้านชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องต่อการพัฒนาชุมชน ด้วยความสมัครใจตั้งแต่ ศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ร่วมกันวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา ในรูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือ ร่วมปฏิบัติงาน อีกทั้งเป็นการที่ประชาชนมีแนวคิดที่เหมือนกันเข้ามาทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมมีหลายขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมใน ผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (กฤษฎิ์วัชร ขวลิตานนท์ และเพ็ชรภรณ์ ชัชวาลชาญชนกิจ, 2565) องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของสมาชิกของชุมชนว่าต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ตั้งแต่การริเริ่มตัดสินใจดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบไปด้วยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ทางด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคลการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด (อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ, 2561) นอกจากนี้ ธนบูรณ์ ตรีวารี (2561) กล่าวว่า 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน (Participation in Planning) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Participation in Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ (Participation in Utilization) 4) การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ (Participation in Benefit Sharing) และ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การมีส่วนร่วม ใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การระบุปัญหา 2) การค้นหาสาเหตุ 3) การร่วมปฏิบัติการ 4) การติดตามและประเมินผล และ 5) การป้องกันและเฝ้าระวัง

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวบวรเมืองมรดกโลกรนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา บริเวณรอบนอกของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา จำนวน 12 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนคลองสระบัว ชุมชนวัดแม่นางปลื้ม ชุมชนทุ่งภูเขาทอง ชุมชนวัดวงษ์ทอง ชุมชนวัดอโยธยา ชุมชนคลองสวนพลู ชุมชนวัดพนัญเชิง ชุมชนวัดบางกระจะ ชุมชนวัดพุทไธสรชัย ชุมชนปากกราน ชุมชนวัดกระชาย และชุมชนวัดท่ากระรัง จำนวนประชากร 140,857 คน (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2561) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนรอบนอกเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความน่าเชื่อถือร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ ± 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 396.57 คน เพื่อความสะดวกต่อการจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ผลและเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 400 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งออกแบบตามหลักทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาพำนัก แบบสอบถามเป็นแบบปลายปิดชนิดตอบเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 ความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรวิวาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Likert Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2. วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย และออกแบบแบบสอบถาม จากนั้นตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากนั้นนำมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.80 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับงานวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเที่ยงด้วยการหาค่าความสอดคล้องภายในจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคัลฟา (α) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.962 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ และเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการลงพื้นที่แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 400 ชุด โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ก่อนเริ่มทำแบบสอบถามผู้วิจัยจะชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนทราบและเปิดโอกาสให้ซักถามก่อนทุกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด จากนั้นจะเก็บแบบสอบถามกลับคืนพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกครั้ง

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและระดับความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐ ใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย และสรุปผลการวิจัย

2) วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐ โดยใช้ สถิติ Independent samples (T - test) และ One - way ANOVA (F - test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐในการลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรวิวารเมืองมรดกโลกนครประวัติศาสตร์

พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.35 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.68 มีอายุ 18-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.30 ประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 49.00 มีระยะเวลาพำนักรักษาในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.3 ทั้งนี้ ชุมชนมีความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.19 และเมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนพบว่า ชุมชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการระบุปัญหา ขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวัง และขั้นตอนการติดตามและประเมินผลในระดับมากที่สุด ในขณะที่ขั้นตอนการค้นหาสาเหตุและขั้นตอนการร่วมปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวร

ความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	Mean	S.D.	การแปลผล
ต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐ			
ขั้นตอนการระบุปัญหา	4.30	.69	มากที่สุด
ขั้นตอนการค้นหาสาเหตุ	4.06	.83	มาก
ขั้นตอนการร่วมปฏิบัติการ	4.03	.85	มาก
ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล	4.24	.76	มากที่สุด
ขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวัง	4.30	.25	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.19	.68	มาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐในการลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรเมืองมรดกโลกนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรวิวาร จำแนกตามเพศ

ความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	ชาย (n=187)		หญิง (n=213)		T	Sig.
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
ขั้นตอนการระบุปัญหา	4.34	.55	4.26	.56	1.45	.50
ขั้นตอนการค้นหาสาเหตุ	4.10	.68	4.03	.70	.93	.35
ขั้นตอนการร่วมปฏิบัติการ	4.07	.69	4.00	.67	1.02	.16
ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล	4.30	.64	4.19	.61	1.68	.21
ขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวัง	4.40	.56	4.22	.61	3.10	.75
รวม	4.24	.53	4.15	.56	1.85	.65

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้ ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐในขั้นตอนการระบุปัญหา ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล และขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรวิวาร จำแนกอายุ

ความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
ขั้นตอนการระบุปัญหา	ระหว่าง	7.02	4	1.75	5.85	.00*
	ภายใน	118.36	395	.30		
	รวม	125.38	399			
ขั้นตอนการค้นหาสาเหตุ	ระหว่าง	4.46	4	1.11	2.31	.05
	ภายใน	190.69	395	.48		
	รวม	195.16	399			
ขั้นตอนการร่วมปฏิบัติการ	ระหว่าง	3.07	4	.76	1.64	.16
	ภายใน	184.40	395	.46		
	รวม	187.47	399			
ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล	ระหว่าง	7.49	4	1.87	4.83	.00*
	ภายใน	153.20	395	.38		
	รวม	160.69	399			
ขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวัง	ระหว่าง	6.61	4	1.65	4.72	.00*
	ภายใน	138.11	395	.35		
	รวม	144.72	399			

ความต้องการมีส่วนร่วม ของภาคประชาชน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
รวม	ระหว่าง	4.21	4	1.05	3.54	.00*
	ภายใน	117.34	395	.29		
	รวม	121.55	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการพิจารณารายขั้นตอน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐ ในขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรวิาร จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการมีส่วนร่วมของภาค ประชาชน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
ขั้นตอนการระบุปัญหา	ระหว่าง	.68	4	.17	.544	.704
	ภายใน	124.69	395	.31		
	รวม	125.38	399			
ขั้นตอนการ ค้นหาสาเหตุ	ระหว่าง	2.66	4	.66	1.36	.24
	ภายใน	192.49	395	.48		
	รวม	195.16	399			
ขั้นตอนการ ร่วมปฏิบัติการ	ระหว่าง	3.05	4	.76	1.63	.16
	ภายใน	184.41	395	.46		
	รวม	187.47	399			
ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล	ระหว่าง	.84	4	.21	.52	.71
	ภายใน	159.84	395	.40		
	รวม	160.69	399			
ขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวัง	ระหว่าง	3.44	4	.86	2.41	.04*
	ภายใน	141.27	395	.35		
	รวม	144.72	399			
รวม	ระหว่าง	.76	4	.19	.62	.64
	ภายใน	120.78	395	.30		
	รวม	121.55	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประชาชนที่มีระยะเวลาพำนักรักษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการพิจารณารายขั้นตอน พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาพำนักรักษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐในขั้นตอนการค้นหาสาเหตุ ขั้นตอนการร่วมปฏิบัติการ ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล และขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรวิหาร จำแนกตามระยะเวลาพำนักรักษา

ความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	แบ่งกลุ่ม	SS	df	MS	F	Sig.
ขั้นตอนการระบุปัญหา	ระหว่าง	.87	4	.21	.69	.59
	ภายใน	124.50	395	.31		
	รวม	125.38	399			
ขั้นตอนการค้นหาสาเหตุ	ระหว่าง	5.98	4	1.49	3.12	.01*
	ภายใน	189.17	395	.47		
	รวม	195.16	399			
ขั้นตอนการร่วมปฏิบัติการ	ระหว่าง	7.12	4	1.780	3.90	.00*
	ภายใน	180.35	395	.45		
	รวม	187.47	399			
ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล	ระหว่าง	6.17	4	1.54	3.94	.00*
	ภายใน	154.51	395	.39		
	รวม	160.69	399			
ขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวัง	ระหว่าง	5.81	4	1.45	4.13	.00*
	ภายใน	138.91	395	.35		
	รวม	144.72	399			
รวม	ระหว่าง	2.19	4	.54	1.81	.00
	ภายใน	119.36	395	.30		
	รวม	121.55	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

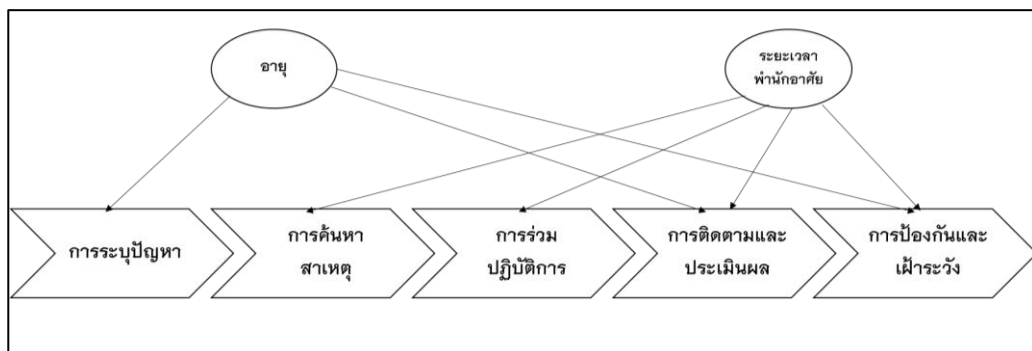
อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ชุมชนมีความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรวิหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการระบุปัญหา ขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวัง และขั้นตอน

การติดตามและประเมินผลในระดับมากที่สุด ในขณะที่ขั้นตอนการค้นหาสาเหตุและขั้นตอนการร่วมปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนอยู่ใกล้ชิด เล็งเห็นและรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวบวร จึงมีความต้องการมีส่วนร่วมในการระบุปัญหา ป้องกันและเฝ้าระวัง รวมทั้งติดตามผลและประเมินผลที่เกิดขึ้นในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ธนาพร วิชาธิพาพัฒน์ (2561) ซึ่งทำการศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองฮอยอัน ประเทศเวียดนามโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนปฏิบัติการ คือ การถ่ายทอดวิถีชีวิตของตนผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ และสร้างรายได้โดยตรงให้แก่ชุมชนทำให้ชุมชนเห็นคุณค่า ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างคนในชุมชน รวมถึงหน่วยงานท้องถิ่นในการสอดส่องดูแลผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยรอบเมืองฮอยอัน และยังสอดคล้องกับภาวิณี ชุ่มใจ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชนในชุมชนประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุก ๆ ด้าน ตามการร้องขอจากหน่วยงานของรัฐ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อาชีพ แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ประชาชนที่มีอายุและระยะเวลาในการพำนักร่วมกัน มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเพราะประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวบวรมีความต้องการมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายประชารัฐ เนื่องจากทุกคนรับรู้ถึงคุณค่าของมรดกโลกที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ให้ข้อมูล และการอบรมให้ความรู้ถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ และผลกระทบเชิงลบจากการเป็นแหล่งมรดกโลกอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทุกคนมีจิตสำนึกหวงแหนมรดกโลกอันมีคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับ ชนิดาภา กระแจะจันทร์ (2564) ที่กล่าวว่าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐจัดให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของการเป็นแหล่งมรดกโลกจะทำให้ชุมชนมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์มรดกโลกควรมีการเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ จริญญา คงเพชร (2563) ที่กล่าวว่าความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวต้องส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

แผนภาพที่ 2 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวร

จากภาพแสดงให้เห็นว่าลักษณะประชากรศาสตร์ภาคประชาชน จำแนกตามอายุ และระยะเวลาการพำนักที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐในภาพรวม อีกทั้งยังมีผลในขั้นตอนการมีส่วนร่วมบางประการ ซึ่งประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน และระยะเวลาพำนักแตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนแตกต่างกัน โดยเฉพาะปัจจัยด้านอายุและระยะเวลาที่พำนัก ต่างมีความต้องการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการติดตามและประเมินผล และขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวัง เหมือนกัน จึงควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการในรูปแบบอาสาสมัครในขั้นตอนนี้ เนื่องจากภาคประชาชนอยู่ใกล้กับแหล่งและปัญหามากที่สุด เริ่มจากกลุ่มที่มีระยะเวลาพำนักมากที่สุดแล้วจึงขยายความร่วมมือไปยังกลุ่มอื่นต่อไป

สรุป

1. ชุมชนมีความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการระบุปัญหา ขั้นตอนการป้องกันและเฝ้าระวัง และขั้นตอนการติดตามและประเมินผลในระดับมากที่สุด ในขณะที่ขั้นตอนการค้นหาสาเหตุและขั้นตอนการร่วมปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนที่มีเพศ อาชีพ แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ประชาชนที่มีอายุ และระยะเวลาในการพำนักแตกต่างกันมีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าภาคประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อลดผลกระทบเชิงลบต่อแหล่งท่องเที่ยวบวรในระดับมาก ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐโดยการนำของสำนักศิลปากรที่ 3 และภาควิชาการในพื้นที่ควรมีการสร้างการรับรู้ถึงคุณค่าของการเป็นพื้นที่มรดกโลกต่อภาคประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวบวรและโบราณสถานอื่น ๆ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านระยะเวลาการพำนักในพื้นที่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวบวรมีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ดังนั้นสำนักศิลปากรที่ 3 ควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวบวรเพื่อนำไปสู่การยกระดับความต้องการในการมีส่วนร่วม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของภาคประชาชนด้านอายุและระยะเวลาที่พำนักมีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วม จึงควรศึกษาปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากปัจจัยส่วนบุคคลเพื่อเป็นแนวทางในการกระตุ้นการสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก

2.2 จากปัญหาผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวบวรหรือโบราณสถานนอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก ควรวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกนครประวัติศาสตร์ในมุมมองของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ความดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยว

2.3 จากผลการศึกษาความต้องการภาคประชาชนต่อการมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายพบว่าอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงควรศึกษาความต้องการของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาควิชาการ เพื่อการร่วมมือเป็นเครือข่ายประชารัฐเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกให้เกิดความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎีวัชร ขวลิขานนท์ และ เพ็ชรภรณ์ ชัชวาลชาญชนิกิจ. (2565). ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวใน
จังหวัดชุมพร. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 11(2), 82-90.
- จรัญญา คงเพชร. (2563). ความสำเร็จการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดน้ำท่าคา
จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร*,
23(2), 42-51.
- ชนิดาภา กระแจ่มจันทร์. (2564). การศึกษาผลกระทบทางสังคมของประชาชนจากการจัดการท่องเที่ยว
สมัยใหม่กรณีศึกษา อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
วารสารศิลปศาสตราราชมงคลสุวรรณภูมิ, 2(3), 515-528.
- ชีวรรณ เจริญสุข. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณค่าที่รับรู้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และ
ความภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (มรดกโลก) ในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์
บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงกลยุทธ์). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัย
บัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เชียง เกาซิด, วิฑูร แจ่มจำรัส, และสุพรรณษา เทียมประสิทธิ์. (2564). ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
และ ผลกระทบการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนตลาดน้ำคลองบางหลวงธนบุรี กรุงเทพมหานคร.
วารสารสุทธิปริทัศน์, 35(4), 159-176.
- ธนบูรณ์ ตรีวาริ. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
ในพื้นที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

- พรลภัส อุณาพรหม. (2560). *การสื่อความหมายเนื้อหาแหล่งมรดกโลก นครประวัติศาสตร์อยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานวัฒนธรรม). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาวินี ชุ่มใจ. (2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดเชียงราย. *วารสารนานาชาติมหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(1), 52-71.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2565). *แนวโน้มการท่องเที่ยวกับแนวโน้มทางธุรกิจ*. สืบค้น 22 กันยายน 2665. จาก <https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/KSMEAnalysis/Documents/HotelTourGrowthTourismTrend.pdf>.
- สถาพร แก้วพิลาธมย์ และสุวันชัย หวนนากลาง. (2560). การรับรู้และการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวิถีชีวิตชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12*. หน้า 1006-1016.
- สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2561). *แผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ.2561-2565*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). *คู่มือการนำเสนอและมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งมรดกทางธรรมชาติเป็นแหล่งมรดกโลก*. กรุงเทพมหานคร: อี.ที.พับลิชชิ่ง.
- อิสระพงษ์ พลธานี และคณะ. (2564). การศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวทางทะเลตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะล้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. *ศิลปศาสตร์ปริทัศน์*, 16(2), 98-110.
- อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี. *วารสารร่วมพฤษภูมิ มหาวิทยาลัยเกริก*, 36(3), 46-65.
- องอาจ เกิดจันทร์. (2564). *การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลนคลองโคน จังหวัดสมุทรปราการ*. ใน รายงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Thaothampitak, W., & Choibamroong, T. (2019). The Potential of Cultural World Heritage Tourism Site In Thailand: A CaseStudy Of The Historic City Of Ayutthaya. *Academic Journal of Social Communication Innovation*. 7(1). 35–45.
- Yamane, T. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis* (2nd Ed). New York: Harper and Row.